

...

Fővárosi Ítéletőábla

10.Gf.40.379/2021/9.

A Fővárosi Ítéletőábla az jogi képviseelő (felperesi képviseelő cím1, ügyintéző: ügyvéd neve ügyvéd) által képviseelt felperes neve (cím5) felperesnek a jogi képviseelő1 (cím3; ügyintéző: ügyvéd neve1 ügyvéd) által képviseelt alperes neve (alperes cím4) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. október 15. napján kelt 36.G.40.619/2020/42. számú ítélete ellen az felperes részéről 43. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletőábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 (Hatvanezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 625.198 (Hatszázhuszonötezer-százkilencvennyolc) forint jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a felperes módosított keresetét – amelyben az 1996. évi CXII. törvény(rHpt.) 203. § (6) és (7) bekezdéseire, az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209. §-ára, 209/A. § (2) bekezdésére, a 2/2014. PJE határozatra, a 93/13. EGK irányelvre (Irányelv), az Európai Unió Bírósága (EUB) C-51/17., C-26/13., C-186/16. és C-621/17. számú ítéleteire alapítva azt kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy a 2008. augusztus 13-án az alperes jogelődjével kötött deviza alapú kölcsönszerződés egyedi része I.4.7.1. pontjának és I.10. pontjának az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezései, I.3.7. pontjának a kezelési költségre vonatkozó rendelkezése tisztességtelenek, ezért semmisek; az ebből eredő érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződést a tisztességtelen feltételek elhagyásával nyilvánítsa érvényessé azzal, hogy a 2019. szeptember 16-i értéknapon a felperes alperessel szemben fennálló tartozása 5.087.649 forint, az árfolyamkockázatot a felperes 20 % mértékben, 176,22 forintig viseli – és a felperest az alperes részére 15 napon belül 516.890

forint perköltség, az államnak külön felhívásra 453.148 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

Határozata indokolásában tényként állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés megkötését megelőzően a felperes 2008. július 21-én a „Kölcsönkérelem” megnevezésű nyomtatványon kölcsön iránti kérelmet nyújtott be az alpereshez. A kölcsönkérelem 6. oldala „Nyilatkozat” címszó alatt a következőket is tartalmazta: „az Ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatairól szóló kiadványban foglaltakat megismertem és az abban foglaltak alapján tudomásul veszem, hogy a devizában nyilvántartott hitelek a forintban nyilvántartott hitelekhez képest magasabb kockázatot jelentenek tekintettel az esetleges árfolyamváltozásokra”.

Az alperes által készített Ügyféltájékoztató 2. pontja az árfolyamváltozással összefüggésben azt is tartalmazta, hogy a hitel deviza neve és a forint közötti árfolyamváltozás hatással van mind a folyósítandó hitelösszegek, mind a törlesztő részletek (tőke-, kamat-, kezelési költség tartozás) mértékére; ha a szerződéskötés és a folyósítás között a forint árfolyama gyengül az adott devizával szemben, akkor több forint kerül folyósításra (de maximum a folyósítási limitnek megfelelő összeg); ha viszont a forint árfolyama erősödik, akkor a folyósításra kerülő forint összeg kevesebb lehet, mint amire az ügyfél a kölcsönszerződés megkötésekor számított.

Ha a forint árfolyama erősödik, akkor kevesebb forintot kell fizetni a devizában kifejezett törlesztő részlet fejében, azaz a hitel a futamidő alatt „olcsóbbá” válik. Ha azonban a forint árfolyama gyengül, akkor a devizában kifejezett törlesztő részlet forintba átváltott összege magasabb lesz, azaz „drágul” a hitel.

A kamatváltozás lehetőségével, hatásaival kapcsolatos 3. pont egyebek között rögzítette, a hitelfelvételi döntés előtt érdemes szem előtt tartani, hogy hosszabb távon a forint kamatlábak várható csökkenése, illetve a deviza kamatlábak potenciális növekedése jelentősen mérsékelheti a deviza alapú hitelek jelenlegi előnyét. Jelenleg mind az eurózónában, mind országnévbán rendkívül alacsonyan, történelmi mélyponton van a kamatszint. A múltbeli adatokból kiindulva középtávon deviza kamatemelésre is lehet számítani.

A kamatemeléssel párhuzamosan vagy ettől függetlenül is bekövetkezhet a forint árfolyamának gyengülése.

Ha a kamatszint változatlan és az árfolyam sem gyengül, akkor a havi törlesztő részlet sem változik. Ha azonban a kamat 3 %-kal emelkedik, a forint árfolyam pedig 20 %-ot esik, akkor a törlesztő részlet 43 %-kal magasabb lesz, azaz majdnem másfélszeresére nő.

Azt, hogy a forint árfolyamának gyengülése és a deviza kamatának emelkedése milyen hatással lehet a törlesztő részlet növekedésére, a tájékoztató egy táblázatban is szemléltette.

A perbeli kölcsönszerződést I.1.1. pontjában a bank 67.678 országnévi franknak megfelelő, legfeljebb 8.550.000 forint összegű, a országnévi frank devizanemben nyilvántartott kölcsön folyósítására vállalt kötelezettséget. Az I.3.1. pont szerint a kölcsön futamideje 20 év, a lejárat napja 2029. július 13-a, a törlesztő részletek száma 240. Az I.3.7. pont a kölcsön összege után a folyósítás időpontjától havonta fizetendő kezelési költség induló mértékét évi 1,9 %-ban határozta meg azzal, hogy azt a bank jogosult egyoldalúan módosítani. Az I.3.10. pont az induló Teljes Hiteldíj Mutató (THM) mértékét évi 5,64 %-ban állapította meg.

A kölcsön törlesztéséről az I.4. pont rendelkezett. Az I.4.1. pont értelmében a kölcsön nyilvántartási devizanemében meghatározásra kerülő induló havi törlesztő összege 290,45 országnévi frank, amely összeg az I.1. pontban meghatározott folyósítási limit miatt a kölcsön folyósítása napján kiszámított deviza kölcsönösszeg alapján módosulhat. Az I.4.2. pont úgy rendelkezett, az adós kölcsöntartozását a futamidő alatt egyrészt havi részletekben (törlesztő részlet) tartozik megfizetni, a havi törlesztő részlet összegét az ügyleti kamat és a kezelési költség havonta esedékessé váló része együttesen képezi.

Az I.4.3. pont szerint továbbá az adós a havi törlesztő összeg megfizetésén túl az Életbiztosítás feltételeihez igazodóan tőketörlesztés megfizetésére is köteles az I.4.3.1. pontban meghatározott időpontokban (2019. augusztus 11-én, 2024. augusztus 11-én, valamint 2028. augusztus 11-én) és összegben. Az I.4.7.1. pont úgy rendelkezett, az adós az öt terhelő, a kölcsön devizanemében meghatározott fizetési kötelezettségeket azok forint ellenértékében köteles teljesíteni, legkésőbb a tartozás esedékességének napján érvényes, a hitelező által az adott devizanemre meghatározott és az Üzletszabályzatban rögzítettek szerint közzétett deviza eladási árfolyamon.

Az I.10. pont a következő kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmazta: „A kölcsön kockázataival kapcsolatban az Adós kijelenti, hogy az erre vonatkozó, a Hitelező által részére nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, megértette, a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő kockázatokkal tisztában van. Tudomása van különösen azon árfolyamkockázatról, hogy a futamidő alatt a forintnak a országnévi frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása (azaz a folyósításkori érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyamának a gyengülése) esetén a devizában megállapított törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. A jelen szerződés aláírásával Adós tudomásul veszi, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelenti továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tette és a kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően mérlegelve vállalta, a Bankkal szemben igényt az árfolyamkockázatból eredően nem érvényesít.”.

Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség elmulasztása, a fogyasztó jövőbeni fizetési kötelezettségei ebből eredő átláthatatlansága miatti semmisség vizsgálata körében az elsőfokú bíróság kifejtette, a felperes az általa még a kölcsönszerződés megkötését megelőzően, 2008. július 21-én aláírt kölcsönkérelemben olyan nyilatkozatot tett, amely kifejezetten rögzítette azt a tényt, hogy a felperes megismerte a devizahitelek kockázatairól készített alperesi Ügyféltájékoztatóban foglaltakat és annak alapján tudomásul vette, hogy a devizában nyilvántartott hitelek az esetleges árfolyamváltozásokra tekintettel a forintban nyilvántartott hitelekhez képest magasabb kockázatot jelentenek.

A kölcsönkérelemben foglalt felperesi nyilatkozat alkalmas annak a bizonyítására, hogy az Ügyféltájékoztató a felperes részére a szerződés megkötése előtt átadásra került, annak tartalmát a felperes már a szerződés aláírása előtt megismerhette, ezért ezt utóbb a felperes eredményesen már nem teheti vitássá, tekintettel arra is, hogy személyes meghallgatása során maga is azt adta elő, hogy a kölcsönkérelmet ő töltötte ki a hitel közvetítésében közreműködő tanúla jelenlétében, ugyanakkor tanúla felperesi indítvány szerinti tanúkénti meghallgatására nem kerülhetett sor, mert a felperes által bejelentett címről idézése nem vezetett eredményre.

Az elsőfokú bíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy az árfolyamkockázatról a felperes által a szerződéskötést megelőzően átvett Ügyféltájékoztatóban és a kölcsönszerződés I.10. pontjában adott alperesi tájékoztatás megfelelt-e a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben, a 6/2013. és a 2/2014. PJE határozatokban, az Irányelvben, az EUB C-26/13., C-186/16., C-51/17. számú ítéleteiben meghatározott követelményeknek.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint e követelményeknek az alperes által írásban adott tájékoztatás maradéktalanul megfelelt, annak alapján a felperes mint szokásosan tájékozott, általánosan figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára érthetőnek és világosnak kellett lennie annak, hogy az árfolyam folyamatosan változhat, az árfolyamkockázatból eredően a forint leértékelődése esetén a kölcsön törlesztő részletei jelentős mértékben is emelkedhetnek, a kockázat vállalásának nincs felső határa, az árfolyamkockázat valós, az teljes mértékben őt terheli, a törlesztő részletek teljesítése számára gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat.

A szerződéskötést megelőzően az alperes tényleges lehetőséget biztosított a felperes mint fogyasztó számára arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerhesse, ezzel ellentétes következtetés levonására alkalmas tény, adat, bizonyíték a perben nem merült fel és ilyenre személyes meghallgatása során maga a felperes sem hivatkozott. Ily módon a szerződés megkötése előtt a felperes olyan helyzetbe került, hogy megalapozottan tudott dönteni arról, megköti-e a perbeli kölcsönszerződést az alperessel. Erre tekintettel az EUB C-51/17. számú ítéletének 76. pontjában írt követelmények is maradéktalanul teljesültek.

Az elsőfokú bíróság megalapozatlannak találta a felperesnek azt az érvelését, hogy a szerződés I.10. pontjában foglalt tájékoztatásra tekintettel a felperes alappal gondolhatta azt, hogy az árfolyamkockázat kizárólag a szerződés I.4.2. pontja szerinti, az üzleti kamat és a kezelési költség havonta esedékessé váló összegéből álló havi törlesztő részletek összegét érinti, míg az ezektől eltérő időpontban teljesítendő tőketörlesztések összegére az árfolyamkockázat nem terjed ki.

Ezzel összefüggésben rámutatott, a felperest a kölcsönszerződés alapján terhelő fizetési kötelezettségek a szerződés egészének rendelkezéseit figyelembe véve határozhatók meg. Önmagában a kölcsönszerződés I.1.1. pontjában foglaltak alapján is egyértelmű, hogy a felperes kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettsége a folyósított kölcsön (a tőke) visszafizetésére, valamint annak járulékaként a kamat és a kezelési költség megfizetésére terjed ki. Nyilvánvaló ezért, hogy az árfolyamkockázat a szerződés alapján a felperest terhelő

valamennyi fizetési kötelezettséget, így a kamat és a kezelési költség mellett a tőkefizetési kötelezettséget is érinti. Ezt támasztják alá a szerződés I.4.1. és I.3.1. pontjainak a rendelkezései is, amelyek alapján nem lehet kétséges, hogy a felperes az ügyleti kamat és a kezelési költség havi törlesztő részletekben történő megfizetése mellett a folyósított kölcsön összegét is köteles a kölcsön futamideje alatt a szerződésben rögzítettek szerint visszafizetni. Mindezekre tekintettel a szerződés rendelkezései alapján a felperes mint átlagos fogyasztó számára egyértelmű kellett hogy legyen, a szerződés I.10. pontjában foglalt tájékoztató szerinti árfolyamkockázat a tőketörlesztés tekintetében is fennáll.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy a számára a hitelt közvetítő tanúlatól kapott, a keresetlevélhez F/10. sorszám alatt csatolt tájékoztatás az árfolyamkockázatra nézve lényegesen eltér az Ügyféltájékoztatóban és a szerződés I.10. pontjában foglaltaktól, annak alapján megalapozottan gondolhatta úgy, hogy a perbeli kölcsönügylet esetén nincs valós árfolyamkockázat, illetve az meghatározott mértékben korlátozott. Ebből a szempontból az elsőfokú bíróság annak tulajdonított jelentőséget, hogy az árfolyamkockázatról az alperes a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódóan a szerződéskötést megelőzően az Ügyféltájékoztatóban milyen tartalmú konkrét tájékoztatást adott a felperesnek.

Az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak azt a felperesi hivatkozást sem, amely szerint az EUB C-51/17. számú ítélet rendelkező részének 4. pontjában foglaltakból az következik, hogy miután a szerződés átláthatósága körében a tagállami bíróságnak együttesen kell értékelnie az árfolyamrésszel, az egyoldalú hiteldíj-módosítási joggal kapcsolatos szerződési feltételeket és az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatást, az árfolyamrésre és a hiteldíj egyoldalú módosítására vonatkozó szerződési feltételek átláthatatlansága azt eredményezi, hogy a szerződéskötés időpontjában az adós fizetési kötelezettségének jövőbeni alakulása nem volt átlátható, így azt az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás sem teheti átláthatóvá (a fizetési kötelezettséget előíró szerződési feltételek kumulatív hatása).

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az árfolyamkockázatra vonatkozó, az árfolyamkockázat viselését korlátlanul a fogyasztóra telepítő szerződési feltételek átláthatóságának a vizsgálata körében az árfolyamrésre és a hiteldíj egyoldalú módosítására vonatkozó, a DH-törvények – a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 tv.) és a 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) – hatálya alá tartozó szerződési feltételek átláthatóságának nincs jelentősége. Ezt támasztja alá az EUB C-118/17. számú ítélete is, amelynek 35., 54. és 55. pontjaiban foglaltakból az következik, hogy a fogyasztó abban az esetben is alapíthat jogot az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségére, ha a szerződésben az árfolyamrésre vonatkozó tisztességtelen szerződési feltétel is szerepelt.

Az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés I.3.7. pontja kezelési költségre vonatkozó rendelkezése tisztességtelenségét sem találta megállapíthatónak. Ezzel összefüggésben az EUB C-621/17. számú ítéletének 45. pontjára utalva kifejtette, a világos és érthető megfogalmazás követelményéből nem következik az, hogy a szerződésben a kezelési költség ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást részletesen fel kellene tüntetni. Ugyanakkor köztudomású, hogy a kezelési költség mögött tényleges alperesi szolgáltatás – pl. a kölcsön

nyilvántartása, figyelemmel kísérése, ellenőrzése – áll, függetlenül attól, hogy ezeket a szerződés nem sorolja fel. A szerződési feltétel a kezelési költségre – mértékére – nézve érthető és világos rendelkezést tartalmaz.

Ugyancsak köztudomású, hogy a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor a szerződés szerinti 5,64 % mértékű THM nem volt kirívóan magas, így nyilvánvaló, hogy az annak részét képező kezelési költség sem tekinthető aránytalanul magasnak. Ebből következően alappal nem kifogásolható az sem, hogy a kezelési költséget az alperes országnévi frankban tartja nyilván, figyelemmel arra is, hogy a perbeli kölcsönszerződés deviza alapú.

Arra tekintettel továbbá, hogy a banki gyakorlatban a perbeli kölcsönszerződés megkötése időpontjában már elterjedt volt a kezelési költség kikötése, a felperes e szerződési feltétel egyedi megtárgyalása esetén sem számíthatott volna alappal arra, hogy az alperes eltekint a kezelési költség megfizetésétől, ily módon a jóhiszeműség követelményének a sérelme sem volt megállapítható.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte a megváltoztatását és a keresete szerinti ítélet meghozatalát.

Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatti semmisséggel összefüggésben korábbi perbeli nyilatkozatait fenntartva a felperes hangsúlyozta, a 2/2014. PJE határozat indokolásában foglaltak szerint, amennyiben az árfolyamváltozás várható alakulásáról, maximális mértékéről a fogyasztó a szerződéskötés során a pénzügyi intézménytől vagy annak képviselőjétől olyan konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő, később azonban tévesnek, valótlanul bizonyult tájékoztatást kapott, amelynek alapján a szerződés egyértelmű megfogalmazása, a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozat ellenére alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége vagy az bizonyos mértékben korlátozott (van egy maximuma), a szerződés a nem megfelelő (téves, félreérthető, nem egyértelmű) tájékoztatással érintett részében tisztességtelen.

A perbeli esetben a kölcsönszerződés megkötése során az alperes képviseletében hitelközvetítőként eljáró tanúla által a szerződéskötést megelőzően a felperesnek átadott, a keresetlevélhez a F/10. sorszám alatt mellékelt írásbeli tájékoztató a deviza kölcsön árfolyamkockázatára nézve az alperes által hivatkozott Ügyféltájékoztatásban és a szerződés I.10. pontjában foglaltaktól eltérő, olyan tartalmú tájékoztatást tartalmazott, amelynek alapján átlagosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztóként a felperes csak arra a következtetésre juthatott, hogy a perbeli kölcsönszerződés megkötése számára kizárólag pénzügyi előnyökkel jár, mivel a tájékoztatóban semmilyen utalás nincs arra, hogy az ügyletnek bármilyen kockázata lenne és abból különösképpen nem vonható le olyan következtetés, hogy ez a kockázat korlátlan, felső határ nélküli. A tájékoztató kizárólag az ügylet rendkívül előnyös gazdasági hatásait mutatta be, és végső soron ez vezetett a felperes részéről a szerződés megkötéséhez. Mindezeket az elsőfokú bíróság nem értékelte megfelelően annak ellenére, hogy az F/10. sorszám alatt csatolt tájékoztató felperesnek történt átadását az alperes a perben nem tette vitássá.

Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelőségének vizsgálatakor figyelmen kívül hagyta azt, hogy a szerződés I.10. pontjában foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat kizárólag a szerződés I.4.2. pontja szerinti, az ügyleti kamat és a kezelési költség havonta esedékessé váló összegét tartalmazó havi törlesztő részleteket érintő árfolyamkockázatra vonatkozik, a havi törlesztő részleteken felüli, azoktól eltérő időpontokban esedékes tőketörlesztést illetően a kockázatfeltáró nyilatkozat semmilyen tájékoztatást nem tartalmaz.

A szerződés I.10. pontjában foglaltak alapján a felperes átlagos fogyasztóként csak arra a következtetésre juthatott, hogy az árfolyamkockázat kizárólag a szerződés I.4.1. pontjában írt 290,45 országnévi frank összegű havi törlesztő részlet tekintetében eredményezhet akár jelentős mértékű emelkedést is, különös tekintettel arra, hogy a kölcsönt közvetítő üzletkötő a tőketartozás fedezetét képező befektetésre nézve azt a tájékoztatást adta a felperesnek, hogy annak nincs valós kockázata, az a számára kifejezetten előnyös konstrukció.

Mindezek mellett a felperes az EUB C-51/17. számú ítélete rendelkező részének 4. pontjában foglaltakra, valamint a Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatának 35. pontjában foglaltakra hivatkozással továbbra is állította, tekintettel arra, hogy a szerződési feltételek világosságát és érthetőségét az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségének vizsgálata során is a szerződés egyéb rendelkezései figyelembevételével kell vizsgálni, nem hagyható figyelmen kívül, hogy a perbeli kölcsönszerződés az árfolyamrész és a hiteldíj egyoldalú módosítása tekintetében a megkötése időpontjában tisztességtelen feltételeket tartalmazott és ennek következtében a szerződésből eredő fizetési kötelezettségeinek jövőbeni változása a szerződéskötéskor nem volt átlátható, a felperes az árfolyamkockázattal kapcsolatos megfelelő tájékoztatás esetén sem lehetett abban a helyzetben, hogy fizetési kötelezettségei jövőbeni alakulását előre felmérhesse és ennek alapján megalapozott döntést hozzon a deviza alapú kölcsönszerződés megkötése tárgyában.

Ebből pedig az következik, hogy mivel a fogyasztó fizetési kötelezettségére vonatkozó, nem átlátható szerződési feltételek tisztességtelenek, ezért teljesen közömbös az, hogy az árfolyamkockázatról az alperes milyen tartalmú tájékoztatást nyújtott. Az árfolyamkockázati tájékoztatás ugyanis alárendelődik az árfolyamrésszel kapcsolatos, illetve az egyoldalú hiteldíjmódosításra vonatkozó tisztességtelen szerződési feltételeknek (kumulatív hatás).

Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatással összefüggésben a felperes hangsúlyozta azt is, ahhoz, hogy a fogyasztó részére a szerződést érintő kockázatot deklaráló szerződési feltétel világos és érthető legyen, az alperesnek a szerződéskötés előtt közölnie kellett volna, hogy melyek azok az ismert körülmények, tények, gazdasági összefüggések, amelyek a szerződéses kockázatokat meghatározzák és amelyek következtében árfolyamváltozás léphet fel. A vitatott alperesi tájékoztatásból csak annyit lehet megállapítani, hogy a törlesztő részletek összege nem állandó, akár változhat is, ez azonban nem elégséges, nem felel meg a törvényi követelményeknek, mert annak alapján csupán arra vonható le következtetés, hogy az árfolyamváltozás a törlesztő részletekre kihatással van.

A felperes az EUB C-776/19. – C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítélete rendelkező részének 5. pontjában foglaltakra utalva előadta azt is, a fogyasztót csak abban az esetben terhelheti az árfolyamkockázat korlátlan viselésének a kötelezettsége, ha az azt rá hárító szerződési feltételt annak egyedi megtárgyalása esetén is elfogadta volna. Nyilvánvaló, hogy ilyen kötelezettséget a fogyasztó csak abban az esetben vállal, ha vagyoni, jövedelmi viszonyai is korlátlanok, behatárolhatatlanok, amely kondíciók a felperes esetében nem állnak fenn. Ebből következően a felperes egyedi megtárgyalás esetén legfeljebb 20 % mértékű kockázatot vállalt volna, ezt meghaladóan az árfolyamváltozásból eredő kockázat viselésére nem köteles.

A kezelési költségre vonatkozó, a keresettel támadott szerződési feltétel tisztességtelenségével összefüggésben a felperes azt hangsúlyozta, kezelési költségként az alperes a szerződés megkötésével kapcsolatban felmerült költségeit, készkiadásait érvényesítheti, ez akár átalánydíj formájában is történhet. Az alperesnél a költségek, készkiadások ugyanakkor nem országnévi frankban, hanem forintban merülnek fel, ezért tisztességtelen a kezelési költség összegének országnévi frankban történő felszámítása, ez a jóhiszeműség és tisztesség követelményét megsértve indokolatlanul és egyoldalúan megbontja a felek közötti egyensúlyt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte, lényegében helyes indokaira tekintettel.

Az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelése körében az alperes hangsúlyozta, deviza alapú kölcsönszerződés esetén annak jogi természetéből fakadóan kizárt, hogy a szerződéskötést megelőzően a fogyasztó pontosan meg tudja határozni fizetési kötelezettségei jövőbeni várható alakulását, a felmerülő költségeket. Ezzel összefüggésben az 1/2016. PJE határozatban foglaltakra is utalt.

Változatlanul vitatta, hogy az árfolyamrésszel, illetve az egyoldalú hiteldíj módosítási jogosultsággal kapcsolatos szerződési feltételek tisztességtelensége a fellebbezésben előadottak szerint azzal a kumulatív hatással járna, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tartalmának ne lenne jelentősége, az ne lenne értékelhető. Ezzel összefüggésben kiemelte, az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésében foglaltakra és a Kúria ítélezési gyakorlatára figyelemmel az árfolyamrésre, illetve az egyoldalú hiteldíj módosítási jogosultságra vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenségének jogkövetkezménye a szerződés részleges érvénytelensége, az, hogy ezek a kikötések kiesnek a szerződésből és a szerződés a továbbiakban azok nélkül jogosítja, illetve kötelezi a feleket.

Ezzel összefüggésben az EUB C-932/19. számú ítéletére is utalt, amelyből véleménye szerint egyértelműen megállapítható, hogy az árfolyamrésszel kapcsolatos szerződési feltétel tisztességtelensége nem eredményezi a szerződés teljes érvénytelenségét, továbbá amelyből

egyértelműen következik az is, hogy az árfolyamrésszel és az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltételek tisztességtelensége külön vizsgálendő, valamely szerződési feltétel tisztességtelensége esetén pedig azt a jogi és ténybeli állapotot kell helyreállítani, amelyben a fogyasztó a tisztességtelen kikötés hiányában lett volna.

Az alperes véleménye szerint az EUB C-776/19. – C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítéletben foglaltaknak a jelen perben nincs relevanciája, mivel az EUB ítélete olyan tényálláson alapul, amely szerint a vizsgált szerződések semmilyen árfolyamkockázati tájékoztatást nem tartalmaztak. Hangsúlyozta, hogy az ítélet az árfolyamkockázati tájékoztatással szembeni követelmények vonatkozásában nem tér el az EUB korábbi határozataiban (pld. C-51/17., C-118/17.) foglaltaktól. Ezzel összefüggésben az alperes a Kúria Pfv.I.21.135/2020/6. számú ítéletére is utalt.

Az alperes kiemelte, a perbeli esetben egyértelműen megállapítható, hogy a felperes az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatását követően döntött a deviza alapú kölcsönszerződés megkötéséről, döntését megelőzően minden szükséges információ a rendelkezésére állt ahhoz, hogy megalapozott döntést hozhasson.

A felperes az alperesi fellebbezési ellenkérelemben előadottakra tekintettel előterjesztett előkészítő iratában a kumulatív hatás körében hangsúlyozta, az EUB C-51/17. számú ítélete rendelkező részének 4. pontjából egyértelműen az következik, hogy a szerződés átláthatósága körében a nemzeti bíróságnak együttesen kell értelmeznie az árfolyamrésszel, a hiteldíj egyoldalú módosításával kapcsolatos szerződési feltételeket, valamint az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltételeket és ezek együttes hatását értékelve kell állást foglalnia arról, hogy a szerződéskötés időpontjában, a szerződésben szereplő feltételek alapján a fogyasztó előre láthatta-e fizetési kötelezettségének mikénti alakulását és fizetési kötelezettsége megváltozásának működési mechanizmusát.

Amennyiben a fizetési kötelezettség alakulása azért nem volt átlátható, mert a szerződés nem rögzítette az árfolyamrés mértékét és az egyoldalú hiteldíj módosítás szabályait, és emiatt a havi törlesztő részlet alakulása sem volt meghatározható, közömbös, hogy milyen tartalmú az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás, tekintettel arra, hogy a szerződés nem tartalmazza a fizetési kötelezettség alakulásának átláthatóságához szükséges adatokat.

A felperes véleménye szerint az alperes EUB C-932/19. számú döntésre hivatkozása téves, mivel ez az ítélet csak akkor irányadó, ha a kereset arra irányul, hogy az árfolyamrés alkalmazása következtében az egész szerződés megdőlj, a jelen pernek azonban ilyen igény nem képezi a tárgyát. Ugyanakkor az EUB C-776/19. – C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítéletében foglaltakat a jelen perben is irányadónak kell tekinteni.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és megalapozott a keresetet elutasító döntése is.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok rPp. 206. § (1) bekezdésében írtak szerinti, okszerű mérlegelésével állapította meg azt, hogy a perbeli kölcsönszerződés aláírását megelőzően az alperes a szerződéskötéskor hatályos rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben, a 6/2013. és a 2/2014. PJE határozataiban, az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésében, az EUB irányadó C-26/13., C-186/16., C-57/17. számú ítéleteiben meghatározott követelményeknek megfelelő, átlátható (világos és érthető), tisztességes tájékoztatást adott a felperesnek az árfolyamkockázatról, annak viseléséről. Az elsőfokú bíróság a tájékoztatás megfelelőségét, átláthatóságát az EUB C-51/17. számú ítélet rendelkező része 4. pontjának és a Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú (BH2021. 141. számon közzétett) határozatában rögzített elveknek megfelelően, a konkrét ügy összes körülményének együttes értékelésével vizsgálta. Ezzel összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezésben előadottakra tekintettel az alábbiak rögzítését tartja szükségesnek.

A Kúria a 6/2013. PJE határozatban általános jelleggel rögzítette a deviza alapú kölcsönszerződéseknek azt a jellegadó sajátosságát, hogy az adós az adott időszakban irányadó forint kölcsönnél kedvezőbb kamatmérték mellett devizában adósodott el, amiből következően – eltérő megállapodás hiányában – korlátozás nélkül ő tartozott viselni az árfolyamváltozás hatásait, azt a kockázatot (árfolyamkockázat), hogy a forint gyengülése fizetési terheinek a növekedését, míg erősödése a csökkenését eredményezi.

Ebből – a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában és annak indokolásában foglaltakra is figyelemmel – az következik, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, az árfolyamkockázat viselését korlátozás nélkül a fogyasztóra telepítő rendelkezései a főszolgáltatást megállapító szerződési feltételnek minősülnek, ezért tisztességtelenségük – az Irányelv 4. cikk (2) bekezdése és az azt a magyar jogba átültető rPtk. 209. § (5) bekezdése alapján – csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha a szerződéskötéskor tartalmuk a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is tekintettel az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem volt világos és nem volt érthető.

Ebből a szempontból – az EUB C-26/13., C-186/16., C-51/17., C-118/17., C-621/17., C-227/18. és C-776/19. – C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott határozataiban, továbbá a Kúria jogegységi panaszeljárásban 2021. november 22-én meghozott Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatában foglaltakat is figyelembe véve – annak van jelentősége, hogy a szerződés szövege és a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó az árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül képes volt-e felismerni és értékelni a rá háruló árfolyamkockázatból fakadóan a kölcsön futamideje alatt általa viselendő lehetséges gazdasági következményeket is: azt, hogy a forint árfolyama a kölcsön nyilvántartási devizanemének árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben kedvezőtlenül változhat, ezáltal fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló

fizetési kötelezettségének a mértéke jelentősen megemelkedhet; a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeinek teljesítése számára gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben a futamidő alatt a forint árfolyamának nagymértékű leértékelődése és a kölcsön nyilvántartási devizaneme szerinti kamatlábak nagymértékű emelkedése következik be; fizetési kötelezettségei ebből eredő esetleges növekedésének nincs felső határa, az korlátozás nélkül őt terheli; a futamidő alatt a számára kedvezőtlen árfolyam- és kamat változás bekövetkezésének a lehetősége valós, annak nincs felső határa.

A szerződő felek között fennálló információs egyensúlyhiányra tekintettel a deviza alapú kölcsönszerződések esetén az ügyletből eredően az ügyfelet érintő kockázatra nézve a rHpt. 203. §-a egy speciális, a rPtk. 205. § (3) bekezdésében foglaltakat meghaladó többlet tájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzügyi intézmények számára, amelynek tartalmaznia kellett az árfolyamkockázat ismertetését és annak hatását a törlesztő részletekre. E tájékoztatásnak – ahogy azt a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában és az ahhoz fűzött indokolásban a Kúria kifejtette – az árfolyamváltozás lehetőségére és arra kellett kiterjednie, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletekre.

A tájékoztatási kötelezettségnek ugyanakkor nem kell kiterjednie az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, valószínűségére és a pénzügyi intézménynek arról sem kellett nyilatkoznia, hogy a szerződés futamideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa.

Az árfolyamkockázatról történő tájékoztatásra nézve az EUB a felperes fellebbezésében hivatkozott C-776/19. – C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott határozatában sem állított fel a fentieknél szigorúbb követelményrendszert.

Vita esetén a pénzügyi intézményre hárul annak bizonyítása, hogy az árfolyamkockázat valós tartalmáról a szerződéskötést megelőzően megfelelő időben világos és érthető tájékoztatást adott a kölcsönt felvevő fogyasztó részére, annak alapján a fogyasztó képes volt értékelni, felmérni az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit is, abból számára egyértelműnek kellett lennie, hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli.

Amennyiben a szerződés szövegéből vagy a fogyasztó által aláírt, illetve vele bizonyítottan közölt írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozatból megállapítható, hogy a megfelelő tájékoztatás megtörtént, akkor az ellenkező bizonyításáig úgy kell tekinteni, hogy az árfolyamkockázat korlátlanul őt terhelő volta, az abból eredően rá háruló lehetséges gazdasági következmények a fogyasztó számára világosak és érthetőek voltak, illetve annak kellett lenniük.

A perbeli esetben a felperes a 9/A/4. sorszám alatt csatolt, általa tanúk előtt 2008. július 21-én aláírt, a rPp. 196. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott követelményeknek megfelelő teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt „Kölcsönkérelemben” elismerte a devizahitelek kockázatairól szóló Ügyféltájékoztató átvételét és tartalmának megismerését. Arra nézve a

perben nem merült fel adat – a felperes sem állította –, hogy a perbeli kölcsönszerződés megkötése időszakában az alperes a 9/A/3. sorszám alatt csatolt okiratban foglaltaktól eltérő tartalmú „Ügyféltájékoztató a devizahitel kockázatairól” megnevezésű tájékoztató anyagot is készített, illetve bocsátott a kölcsönigénylők rendelkezésére, továbbá hogy a „Kölcsönkérelem” aláírásával a 9/A/3. sorszám alatt csatolt okirattól eltérő tartalmú Ügyféltájékoztató átvételét és tartalmának megismerését ismerte el.

Amennyiben a felperes a „Kölcsönkérelmet” anélkül írta alá, hogy elolvasta volna vagy aláírása előtt nem az elvárható figyelemmel, alapossággal olvasta el, a rPtk. 205. § (3) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettségére is figyelemmel a rPtk. 4. § (1) és (4) bekezdései értelmében ez az ő terhére esik.

Ezzel összefüggésben az elsőfokú eljárás során a felperes megalapozatlanul hivatkozott arra is, hogy az EUB C-449/13. számú ítéletében foglaltakra tekintettel a „Kölcsönkérelemben” ún. szabványzáradékként feltüntetett nyilatkozata nem alkalmas az Ügyféltájékoztató átvételének, tartalma megismerésének a bizonyítására. A felperes ugyanis a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt „Kölcsönkérelemben” nem az EUB hivatkozott ítélete szerinti nyilatkozatot tett szabványzáradék formájában – nem valamely alperesi kötelezettség (az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség) megfelelő teljesítését ismerte el – hanem arról a tényről nyilatkozott, hogy az Ügyféltájékoztatót átvette és annak tartalmát megismerte. A „Kérelemben” foglalt felperesi nyilatkozatra ezért az EUB C-449/13. számú ítélete nem irányadó.

Mindezekre tekintettel nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt állapította meg, hogy a felperes részére az Ügyféltájékoztató a szerződés megkötését megelőzően, a „Kölcsönkérelem” benyújtásakor átadásra került, annak tartalmát a felperes már a szerződés aláírása előtt megismerhette.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy az Ügyféltájékoztatóban szereplő tájékoztatás és a kölcsönszerződés I.10. pontja alapján az árfolyamkockázat valós tartalma, annak korlátlan és reális volta a felperes mint átlagos fogyasztó számára egyértelműen felismerhető kellett hogy legyen. Ezzel összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla a következőket emeli ki.

Az Ügyféltájékoztató nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is a korábban már részletesen ismertetett követelményeknek megfelelő világos, érthető, átlátható, tisztességes tájékoztatást tartalmazott a devizakölcsön ügyletből a fogyasztóra háruló kockázatról, arról, hogy a futamidő alatt a forint árfolyama és a országnévi frank kamata egyaránt a felperes számára kedvezőtlenül is változhat. Külön utalt arra, hogy a kamatlábak várhatóan növekedni fognak, bemutatta azt a mechanizmust is, hogy az árfolyam és a kamat fogyasztó számára kedvezőtlen változása milyen módon hat a törlesztő részletekre, a fogyasztó fizetési kötelezettségeinek a növekedésére, rögzítve azt is, hogy a növekedés tartós is lehet, továbbá a országnévi frank hitelek esetében az árfolyamkockázat az euró magyarországi bevezetése esetén is fennmarad.

Ezzel szemben sem a kölcsönszerződés, sem az Ügyféltájékoztató nem tartalmazott olyan információt, amely a felperes számára ne lett volna világos, érthető, átlátható és amelynek alapján a szerződéskötéskor alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli.

A fellebbezésben előadottakkal szemben az Ügyféltájékoztatóban és a kölcsönszerződésben szereplő tájékoztatás alapján a felperes számára nem lehetett kétséges az sem, hogy az árfolyamkockázat a szerződésből eredően őt terhelő valamennyi fizetési kötelezettségét – az ügyleti kamat és a kezelési költség havonta esedékessé váló összegét tartalmazó havi törlesztő részleteket, valamint az ezektől eltérő időpontban esedékes tőketörlesztést – egyaránt érinti.

Megalapozatlanul hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra is, hogy a keresetlevélhez F/10. sorszámú mellékelt tájékoztatóban a szerződéskötést megelőzően az Ügyféltájékoztatóban és a kölcsönszerződés I.10. pontjában foglaltaktól eltérő, olyan tartalmú tájékoztatást kapott a hitelt közvetítő üzletkötőn keresztül az alperestől, amelyből alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége vagy az bizonyos mértékben korlátozott, van egy maximuma.

Az F/10. sorszám alatt csatolt okiratból egyértelműen megállapítható, hogy azt nem az alperes, hanem a pénzügyi intézmény neve állította össze és az 44 oldal terjedelemben a pénzügyi tervezésre- élettervezésre vonatkozó általános tájékoztatást tartalmaz. A kiadvány utolsó három oldala foglalkozik az elavult, illetve a modern lakáscélú, jelzálog fedezetű hitelszerződésekkel, amelyeket a tőketartozás és kamat vonatkozásában hasonlít össze úgy, hogy a modern konstrukciónál csak a kedvező hitelkamatot emeli ki. Ez az általános, sem valamely konkrét hitelterméket, sem valamely konkrét pénzügyintézetet meg nem nevező tájékoztató semmiképpen nem értékelhető a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódó olyan konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő alperesi tájékoztatásnak, amelynek alapján a felperes az Ügyféltájékoztatóban és a szerződés I.10. pontjában szereplő, az átláthatóság követelményét kielégítő megfelelő kockázatfeltárás ellenére alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége vagy az bizonyos mértékben korlátozott, van egy maximuma.

A kumulatív hatást illetően a Fővárosi Ítéltábla álláspontja a következő.

Az C-51/17. számú ítéletében, az ítélet indokolásának 38. és 39. pontjaiban, az EUB is egyértelműen állást foglalt abban a kérdésben, hogy deviza alapú kölcsönszerződés esetén az árfolyamkockázat fennállása magából a szerződés jellegéből következik.

Az ítélet indokolása továbbá a 29. pontban rögzítette, az, hogy a DH törvényekkel a nemzeti jogalkotó megszüntette az árfolyamrést, nem változtat azon, hogy továbbra is a kölcsönfelvevő viseli annak kockázatát, ha a devizának a törlesztés pénzneméhez viszonyított árfolyama a nemzeti fizetőeszköz leértékelődése esetén ingadozik (árfolyamkockázat).

Az ítélet indoklásának 31., 32. és 79. pontjaiból megállapítható, az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező 4. kérdés az Irányelv 4. cikke értelmezése körében lényegében arra irányult, hogy az Irányelv 4. cikke abban az esetben is megköveteli-e az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltétel átláthatóságának értékelése során a szerződés összes többi, a megkötéskor a szerződésben szereplő feltételének a figyelembevételét, ha e feltételek némelyikét – az árfolyamrésre, az egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó feltételek – a nemzeti jogalkotó utólag tisztességtelennek nyilvánította és semmisségét állapította meg.

Az EUB válaszában azt rögzítette, hogy a szerződési feltételek világosságát és érthetőségét – így értelemszerűen az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltétel világosságát és érthetőségét is – a szerződés megkötésekor fennálló, a szerződés megkötésével kapcsolatos összes körülmény, valamint a szerződés összes többi olyan feltételének a figyelembevételével kell megítélni, amelyek a szerződésben a megkötésekor szerepeltek, függetlenül attól, hogy e feltételek némelyikét a nemzeti jogalkotó utólag tisztességtelennek nyilvánította és semmisségét állapította meg.

A 4. kérdésre adott válasz lényeges tartalma tehát egyértelműen az, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltétel átláthatósága (világossága és érthetősége) értékelésekor az árfolyamrésre és az egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó, a megkötésekor a szerződésben szereplő, utóbb azonban a nemzeti jogalkotó által tisztességtelenné, semmissé nyilvánított szerződési feltételeket is figyelembe kell venni.

Ebből azonban kizárólag az következik, hogy a vizsgálatnak arra is ki kell terjednie, hogy az árfolyamrésre, egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó feltételek érintették-e az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltétel átláthatóságát, akadályozták-e, illetve korlátozták-e a fogyasztót abban, hogy képes legyen felismerni azt, hogy a nemzeti fizetőeszköz leértékelődhet a kölcsön nyilvántartási devizaneméhez képest, továbbá értékelni tudja ennek a szerződésből fakadó pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is. Ugyanakkor az ítéletben foglaltakból – a fellebbezésben előadottakkal szemben – olyan következtetés nem vonható le, hogy a kölcsönszerződésben annak megkötésekor együttesen szereplő, az árfolyamkockázattal, az árfolyamrésszel, az egyoldalú szerződésmódosítási joggal kapcsolatos szerződési feltételek kumulatív hatása feltétlenül azt eredményezi, hogy a fogyasztó ténylegesen egyáltalán nem, az árfolyamkockázat tekintetében sem láthatta előre fizetési kötelezettségei várható alakulását és változásának mechanizmusát.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint ebből a szempontból annak van döntő jelentősége, hogy az Irányelv 4. cikk (1) bekezdése és az EUB C-51/17. számú ítéletének azt értelmező 4. pontja nem magának a szerződésnek az átláthatósága (tisztességessége) megítélésekor figyelembe veendő körülményekről, hanem egy szerződési feltétel – jelen esetben az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltétel – átláthatósága (tisztességessége) megítélésekor figyelembe veendő körülményekről rendelkezik. A szerződés többi rendelkezését tehát nem a szerződés egészének átláthatósága körében, hanem az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel átláthatósága körében kell vizsgálni abból a szempontból, hogy kihatnak-e annak átláthatóságára: a fogyasztót korlátozták-e,

akadályozták-e annak felismerésében, hogy az árfolyamkockázatból fakadó fizetési kötelezettségeinek a teljesítése számára gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat.

A perbeli esetben – a korábban már kifejtettek szerint – az Ügyfélértékelő és a szerződés I.10. pontja alapján az árfolyamkockázat valós tartalmát és annak rá nézve esetlegesen jelentősen hátrányos gazdasági következményeit a felperes a szerződéskötéskor felismerhette, ebben az egyoldalú szerződésmódosítási jogra, illetve az árfolyamrésre vonatkozó szerződési feltételek nem korlátozták, nem akadályozták. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltétel tisztességtelensége ezért a perbeli esetben nem volt megállapítható.

Érdemben helytálló álláspontra helyezkedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a kezelési költségre vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségét nem találta megállapíthatónak.

A rHpt. jelen perben alkalmazandó, a fogyasztási, lakossági kölcsön szerződésekre vonatkozó rendelkezéseit attól függetlenül irányadónak kell tekinteni, hogy a szerződés forint- vagy deviza alapú.

A rHpt. 2. számú mellékletének I. része a pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos értelmező rendelkezéseket rögzíti. A I.10.2. pont úgy rendelkezik, a pénzkölcsönnyújtás az erre irányuló szerződés alapján a pénzösszeg kamat ellenében történő rendelkezésre bocsátását jelenti, míg a I.10.3. pont szerinti hitel- és pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a hitelképesség vizsgálatával, a hitel- és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, behajtásával kapcsolatos intézkedéseket is magában foglalja.

A rHpt. 2. számú melléklet III. pontjában az egyéb meghatározások körében a 7. pont a kamat fogalmát a következőképpen definiálja: az adós által kölcsönnyújtónak (betételhelyezőnek) a az elfogadott betét vagy az igénybe vett kölcsön használatáért, kockázataért fizetendő, a betét- vagy a kölcsönösszeg százalékában meghatározott, időarányosan térítendő (elszámolandó) pénzösszeg vagy egyéb hozadék. E rendelkezések alapján egyértelmű, hogy a kamat a pénzügyi szolgáltatási tevékenység körébe tartozó banki szolgáltatások közül kizárólag a pénzkölcsönnyújtás ellenértéke, amely a pénzkölcsönnyújtáshoz kapcsolódó, azonban attól a jogszabályi rendelkezések értelmében elkülönülő egyéb, a jogszabályban beazonosítható módon megjelölt pénzügyi szolgáltatási tevékenységekkel összefüggésben felmerülő költségekre nem nyújt fedezetet.

A rHpt. 212. § (2) bekezdése, 2. számú mellékletének I.10.3. pontja, valamint a 2009. évi CLXII. törvény 17/E. § (2) bekezdése kifejezetten lehetővé tette a folyósított kölcsön felhasználásával összefüggésben felmerülő egyéb költség, így a kezelési költség tekintetében is fizetési kötelezettség kikötését.

Az EUB a C-621/17. számú ítéletében abban a kérdésben is állást foglalt, hogy a nemzeti bíróságnak milyen szempontrendszer alapján kell vizsgálnia azt, hogy tisztességtelenek-e a fogyasztói kölcsönszerződésben a kölcsön rendelkezésre bocsátásának ellenértékeként a kamatot meghaladó további kötelezettségek, díjak fizetését előíró általános szerződési feltételek. Az ítélet indokolásának 48. pontja értelmében a nemzeti bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a szerződési feltétel megfelel-e a világos és érthető megfogalmazás (átláthatóság) követelményének, továbbá a jóhiszeműség és az egyensúly (arányosság) elvének.

Ebből következően az ilyen szerződési feltételek tisztességtelensége szempontjából nem követelmény az, hogy a szerződésben vagy annak mellékletében a kamaton felül fizetendő díj, költség ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatás feltüntetésre kerüljön, azokat a szerződés részletesen megjelölje. A fogyasztó számára ugyanakkor a szerződéskötéskor megállapíthatónak kell lennie, hogy a további járulékos díjat, költséget milyen általa beazonosítható, a kölcsönnyújtáshoz kapcsolódóan indokolt szolgáltatásért kell fizetnie és a díjfizetési kötelezettsége arányban áll-e a részére nyújtott szolgáltatással.

A felperes a fellebbezésében már nem tette vitássá azt, hogy a perbeli kölcsönszerződés kezelési költségre vonatkozó rendelkezése sem az átláthatóság, sem a jóhiszeműség elvét nem sérti, az arányosság elvének sérelmére pedig csak azzal összefüggésben hivatkozott, hogy a kezelési költséggel ellentételezett költségek, készkiadások az alperesnél forintban merülnek fel, így azok országnevi frankban történő felszámítása tisztességtelen.

A rHpt. korábban már idézett rendelkezéseiből következően a kezelési költség a kölcsön folyósítását követő, a folyósított kölcsön kezelésével, nyilvántartásával, az azzal kapcsolatos változások követésével, a fogyasztó tájékoztatásával összefüggő, a fogyasztók érdekeit is szolgáló adminisztratív jellegű szolgáltatások ellenértéke, amelyet a bank a kamaton – a kölcsönként folyósított pénz használatának ellenértékén – felül jogosult érvényesíteni. Amennyiben a kezelési költség mértéke a banknál felmerülő adminisztratív szolgáltatásokra és a kialakult szerződési gyakorlatra figyelemmel nem eltűzött, nem aránytalan, a kezelési költségnek a tőketartozásra vetítve százalékos mértékben – átalánydíjként – történő meghatározása önmagában nem tisztességtelen. Ebből következően deviza alapú kölcsönszerződés esetén a kezelési költséggel kapcsolatos szerződési feltételt önmagában nem teszi tisztességtelenné az sem, ha a kezelési költség a devizában nyilvántartott tőkeösszeg meghatározott százalékában (devizában) kerül felszámításra.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – részben kiegészített indokolással – a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felperest a rPp. 239. §-a szerint irányadó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alkalmazásával mérlegeléssel, a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel arányosan, mérsékelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjból álló

másodfokú perköltsége megfizetésére; a felperes illetékmentessége folytán le nem rótt jogorvoslati illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2022. március 8.

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k.

előadó bíró

Dr. Matosek Edina s.k.

bíró